

لیکونکو: نورمان سولومان (Norman Solomon)،

(منبع اود خپریډو نیټه: رنډم لیت نیوز (RLN= 08-09-2023))

ژباړونکی پوهندوی دوکتور سید حسام «مل» .

څنگه 11/9 له دوزخ څخه د "ترهگری پر وړاندې جگړه" رامنځته کړه

How 9/11 Bred a 'War on Terror' From Hell

د سپټمبر په 11 مه، 22 کاله وروسته، مور د دې ټولو پېښو څخه څه جوړوو؟ د چا دا هم په یاد وي، لکه څنگه چې پنتاگون د سوځیدلو په حال کې وه ، اود هغه وخت د دفاع وزیر ډونالډ رامسفیلډ دهغه ویجاړ شوی ودانۍ د لوګۍ ډوټلو «دودکش» له مجرا څخه د امریکن ایرلاین د «77» برمه شوی الوتکې ټوټې په لاس سره راپورته کړ او وروسته سمدلاسه ، هغه خپلو همکارانو ته وویل (لکه څنگه چې دهغه همکارانو له جملې څخه یو یې لیکلی ایستلی یا لیکلی): " نو هسی نږدې هدف ته چې زمونږ اړتیا دې په پراخه

کچه مخکی لارشیئ - دا ټول اړوند شیان له سره پاکه کړئ، یعنی هغه شیان چې اړوند دي او یا نه "د دې" "اود نه" معنی د نورو مسلو په مینځ کې، د عراق د استبدادي واکمن **صدام حسین** خبری په مینځ کې وه کوم چې د 11/9 له پېښې دمخه د **رمز فیلډ** هدف داروند شیانو دپاک کولو څخه دصدام له مینځه وړل وو .

البتہ، پر افغانستان یرغل لومړی یا ترمخه راغی، خو هغه «یا نه» د ۲۰۰۳ کال په پسرلي کې راورسېد او پاتې نور یې د تاریخ تر ټولو بد او غمجن ډول دی چې د تصور وړ نه دی په یو معنی، ډیر څه باید دومره څرگند وي، نو تقریباً بالآخره، د دغو ځانمرغو بریدونو په ورځو کې، د ولسمشر مرستیال **بیک چینی** لا دمخه قسم خوړلی و چې د القاعدې مشر **اسامه بن لادن** به د امریکا د نظامي ځواک "بشپړ غضب" سره مخ شي او **رمز فیلډ** دا روښانه کړه چې دا ډول غضب کیدای شي "لوی گڼه گونہ" ولري. - په سر کې هڅې چې شاید 60 هیوادونه پراخه کړي .

نن ورځ، هغه نه ختمیدونکی ناوړین - چې د "ترهگری پر وړاندې جگړه" په نوم پیژندل کیږي - د نږدې یو ملیون خلکو د مړینې او شاید د 3.6 ملیون نورو "غیر مستقیم مړینې" لامل شوی. دا په حقیقت کې د **رمز فیلډ** "او نه" ژوره معنی ورکوي، لکه څنگه چې د نن ورځې لیکوال **نورمن سلیمان** نوی کتاب، وار میډ انویزیبل : څنگه امریکا د خپل نظامي ماشین د انسان له مینځه وړل شمیر پټوي (کوم چې **نوام چو مسکي** هغه "گرم او دردناک" بولي) په دې کې، هغه تشریح کوي چې څنگه دمتحده ایالاتو د سیا ری ډیره برخه یې په نړیواله آزاده سیمه بدله کړه د دې سره په ذهن کې، **د سلیمان** سره یوازې هغه څه په پام کې ونیسئ چې دا زموږ د پاتې نورو لپاره و ~ ټام اینجل هارت بیانوی :

د تاریخ په لینز «هنداره» کې د 11/9 په اړه د امریکا غبرگون

دغه لاندې ټوټه یا قطعه **دنورمن سولومون** له لیکل شوی کتاب **څخه اقتباس** یارانبول شوی: [آمریکا څنگه دخپل نظامی ماشین پواسطه سره نالیدلی یا غیر مریی یا ساختگی جگړو کې د انسانانو د تلفات شمیر پټوي]

یوه ورځ وروسته د متحده ایالاتو حکومت په منظمه توګه په لري ځایونو کې بمباری پیل کړې، د نیویارک ټایمز مخکښ مدیر یو څه خوښي څرګنده کړه .ورځپاڼه لیکي، د سپټمبر

د يوولسمې نيتي څخه نږدې څلور اونۍ تيرې شوې وې، او امريکا په پای کې په افغانستان کې د القاعدې پر روزنيزو کمپونو او دطا لبا نو پر پوځي اهدافو د هوايي بریدونو په پيلولو سره د "ترهگری پر وړاندې د مبارزې" گام پورته کړ. **اداريه** وويل: "دا يوه شيبه وه چې مور د سپتمبر له 11 راهيسې تمه درلوده." د امريکا خلکو دخپل غم او غصې سره سره، صبر وکړ ځکه چې دوی عمل ته انتظار باسي. اوس چې دا کار پيل شوی، دوی به د دې ماموریت په سمه توگه د ترسره کولو لپاره د هرې هڅې ملاتړ وکړي.

لکه څنگه چې متحده ايالاتو په افغانستان کې د بمونو غورځولو ته دوام ورکړ، د دفاع وزير **ډونالډ رسفيلډ** ورځنۍ خبرتيا هغه د ملي ستاينې په ډگر کې وگرځاوه لکه څنگه چې د واشنگټن پوست ميډيا خبريال دا ليکلي: "هرڅوک د پنټاگون د ځواک ها وټس مخې ته ځيرک دي ... د امريکا نوي راک ستوري" په دې ژمي کې، د NBC د ميت دې پريس کوربه، تيم روست، **رمزفيلډ** ته وويل: "ناسونه شپيته کلن د امريکا سټډ ياست".

په ټلويزيوني ويناوو کې چې دا ډول ستاينه يې راوړې د ژورې ناستې ادعاگانې پکې شاملې وې هغه څه چې دمخه يې د تروريزم پر وړاندې د نړيوالې جگړې په نوم پيژندل شوي و. د نښه کولو وړتياوې، او هغه پاملرنه چې په نښه کولو کې ځي، ترڅو وگوري چې دقيق هدفونه په نښه شوي، او دا چې نور هدفونه په نښه شوي نه دي، د هر هغه څه په ځير اغيزمن دي چې هرڅوک يې ليدلی شي. **رمسفيلډ** ټينگار وکړ. او هغه زياته کړه، "هغه وسلې چې نن ورځ کارول کيږي دومره دقت لري چې هيڅ چا يې خوب نه دی ليدلی".

د دوی دقت په هر څه کې وې، امريکايي وسلې په حقيقت کې ډېر افغان ملکي وگړي وژني. ددفاعي بدلونو پروژې دې پايلې ته رسيدلي چې د 2001 کال په وروستيو دريو مياشتو کې د امريکا هوايي بریدونو له (1,000) څخه ډير ملکي وگړي د امريکا متحده ايالاتو د مداخلې په ترڅ کې " وژلي شوي.

اته اونۍ وروسته له دې چې سختې بمبارۍ پيل شوې، په هر صورت، **رمزفيلډ** د تلفاتو په اړه اندېښنې رد کړې: "مور دا جگړه نه ده پيل کړې نو پوه شئ، چې په دې جگړه کې د هرې مرگ ژوبلې مسووليت، هغه که بې گناه افغانان وي او که بې گناه امريکايان، د القاعده او طالبانو پر غاړه دي." د 11/9 په پايله کې، پروسې پرته له بند سويچ څخه يو ډول تلپاتې احساساتو ماشين ته تيل ورکول.

د "ترهگری پر وړاندې د جگړې" تر سرليک لاندې، خلاصې جگړې په نښه توگه روانې وې - "لکه څنگه چې ترهگری يو دولت وي او تخنيک نه وي،" لکه څنگه چې **جان ډيډيون** په 2003 کې ليکلي وو (په عراق باندې د متحده ايالاتو له برید څخه دوه مياشتې دمخه). مور ليدلي وو، تر ټولو مهم، د سپتمبر د 11 دوامداره کارول په نړۍ کې د امريکا د سم رول تصور توجیه کول چې په حقيقت کې د تلپاتې جگړې پيل او پيل کول دي".

په يوه جمله کې، **ډيډيون** د گړندۍ محاسبه شوي انگيرني جوهر نيولۍ و چې لږ شمير اصلي ژورناليسټان يې پوښتنې ته ليواله وو. دا انگيرني د نظامي - صنعتي - استخباراتي کمپليکس د زمريا نو لپاره د پام وړ وي. په هر صورت، د "ملي امنيت" ادارو (دواړه اوږدمهاله او نوي رامینځته شوي) بودیجه د نظامي قرارداديا نو په ورته پراخه لگښتونو سره لوړه شوې. تر دې هم بد تر، د ليد پای نه و ځکه چې د ماموريت کړيب د نغد و پيسو لپاره گړندی شو.

د سپينې ما نۍ، پنتاگون او کانگريس لپاره، د ترهگری پر وړاندې جگړې لږترلږه په اتو هيوادونو کې په لويه کچه د خلکو د وژلو او بې ځايه کولو لپاره سياسي جواز وړاندې کړ. په پايله کې وژل شوي اکثرا ملکي وگړي شامل وو. مړو او معلولينو هېڅ نوم يا مخ نه درلود چې هغه چاته ورسيرې چې فرمايشونه يې لاسليک کړي او فنډونه يې اختصاص کړي. او لکه څنگه چې کلونه تيريدل، داسې برينې چې دا څو اړخيزه جگړه نه گڼل کيږي، مگر د هغې جرئت ته دوام ورکوي، دا سي وسيله چې هېڅ احتمالي پای نلري. د ورو، په حقيقت کې، په اصل کې د تصور وړ نه و. د حيرانتيا خبره نده چې امريکايان په لوړ غږ د حيرانتيا غږ نه اوريدلی شي کله چې د "ترهگری پر وړاندې جگړه" پای ته ورسيرې. دا بايد نه وو.

زه د خپل تره په مړينه غمجن يم :

د 11/9 څخه وروسته په لومړۍ ورځې کې وړاندوينه کيده چې څه به را پيښ شي. رسنيو د بريد کونکي پوځي غبرگون لپاره دليلونه پراخول يا رامینځته ته کول، په داسې حال کې چې خپله د سپټمبر يوولسمې درناک پيښې په واقعيت کې يو عادلانه علت او انگيزه شميرل کيدله او هغه هم په دې مفهوم چې کورنۍ اويا هغه کسانو کوم چې خپل عزيزان يې په دې ناورين کې دلاسه ورکړي وه دهغو فریادونه يو تکان ورکونکي انگيزه را مينځته ته کړه، چې بايد د پيښې د عاملانو په وړاندې د جگړې څخه ملا تړ وکړي.

په عين حال کې، ولسمشر **جورج ډبليو بوش** - يوازي د کانگرس د يوې منفي رايې سره د جگړې اورگادۍ په کلکه وگرځاوه ياپه حرکت راوړ، او بيا په ځانگړي بڼه د مذهبي سمبوليزم په کارولو سره د جگړې د اورگادۍ څرخونه وغږول او په حرکت راوړل. اود سپټمبر په 14، اعلان يې وکړ چې "موږ د ورک شوي او مړو لپاره د خدای په وړاندې دعا کوو، او د هغو کسانو لپاره چې مينه لري،" **بوش** د واشنگټن په ملي کلیسا کې وينا وکړه، ادعا يې وکړه چې "تاريخ ته زموږ مسؤليت لا دمخه روښانه دی: دې بریدونو ته ځواب ورکړئ او نړۍ له شر څخه خلاص کړئ. جگړه زموږ پر ضد په پټه، فريب او قتل سره روانه ده. دا ملت آرام دی، خو کله چې غوسه را وپارول شي، نو د ملت به

د تاواو تريخوالي څخه به کارواخلي دا شخړه د نورو په وخت او شرايطو پيل شوه او مونږ به په يو اويا په بل شکل داشخړه به په يوه ساعت کې به ترسرس کړو.

ولسمشر بوش يو داستان اوقصی ته د امریکایانو د «ملی کرکتر» په درلودو سره اشاره وکړ او هغه داچې دنړيوال سوداګری دمانې په مرکز کې يو سړی چې کولی شو چې ځان ته نجات ورکړی خو مګر هغه د خپل يو دوست په څنګ کې پا تي شو يعنی دهغه دو ست په څنګ کې چې هغه ددی ناورين له امله دخپل پښی اود لاسونوحس د لاسه ورکړی وه يعنی چې غړی یی فلج شوی وو "

دا سړی **ابی زيلما نوويتز «Abe Zelmanowitz»** د همدې میاشتی په وروستيو کې، د هغه وراره، **میتيو لاسر**، ولسمشر ته په درناوی د پیغمبری یا د نبوی سلوک په رعایت سره ځواب ورکړ :

« زه دخپل تره په مړینه خواشینی یم، او غواړم چې قاتلین یی عدالت ته راکش کړم . زه دا وینا د خونړي غچ اخیستو لپاره نه کوم..... افغانستان تر يو میلیون زیات بې کوره کډوال لري چې له افغانستان څخه وتلی دي اودا د امریکې دمتحده ایالاتو دنظامي یرغل له امله را مینځته شوی اولیری نه دی چې ددغه کډوالو زیات شمیر دلوری او ستونزو سره مخا مخ نشي او هسی چې زه احساسوم نو هغه د امریکې روان پا لیسې او اقدامات کوم چې په لاره کې دی نو لا پسي به یوزیات شمیر بې گناه خلک به خپل ژوند دلاسه ورکړي نه داچې به تروریزم به له مینځه لاړشی بلکه تروریزم به لا پسي غښتلی اوزیات شی زه فکرکوم چې ځما د(تره) زړه سواند او قربا نی به د امریکا یا نو ددرناوی موجب ونشی البته چې ما ته همدا شان ښکاري .

د ولسمشر اعلان شوی سترې موخي د رسنیو، ټاکل شویو چارواکو او د خلکو په پراخه کچه ملاتړ شوی دا هغه ژمنه وه چې **بوش** د کانګرس ګډې غونډې ته شپږ ورځې وروسته په ملي کلیسا کې له خپلې وینا وروسته وکړه: "زمور د ترهګری پر وړاندې جګړه له القاعدې سره پیل کیري، مګر دا پای ته نه رسیږي" دا به تر هغه وخته پای ته ونه رسیږي چې هره ترهګره ډله چې په نړيواله کچه لاس رسی لري موندلی، بند شوی او مات شوی نه وي "

بیا هم د سپتمبر په وروستيو کې، لکه څنګه چې د پنتا ګون د برید پلانونه عامه پوهیدل، یو څو غمجن امریکا یا نو په مخالفت کې خبرې پیل کړې **فیلیس او اورلاندو روډریګز**، چې زوی یې **ګریګ** د نړيوال سوداګریز مرکز کې مړ شوی و، دا عامه اپیل وړاندې کړ :

مور په کافي اندازه خبرونه ولوستل چې پوه شو چې زمور حکومت د تاوتریخوالي غچ په لور روان دی، د زامنو، لونو، مور او پلار، ملګرو په لیرې پرتو سیمو کې د مړینې، کړاوونو او زمور په وړاندې د نورو شکایتونو پالنه دا د تګ لاره نه ده دا به

زموږ د زوی د مرگ غچ نه اخلي. زموږ د زوی په نوم نه. زموږ زوی د یوې غیر انساني ایډیالوژۍ قربانی شو. زموږ کړنې باید ورته هدف نه وي.

«جودی کین»، چې خپل میره ریچارد یې د نړیوال سوداګرۍ په مرکز کې له لاسه ورکړی، په ورته ډول یوه مرکه کونکې ته وویل: "په افغانستان کې بمبارۍ به لا نورې کونډې، بې کوره او بې پلاره ماشومان رامنځته کړي کوم چې دا زمونږ غوښتنه نه ده.

او عراق ورپسې راغی :

په داسې حال کې چې د نه بیان کیدونکي درد، قهر او ویره متحده ایالات رامینځته کړي د غوڅولو لپاره، ملي مشرانو ژمنه وکړه چې د دوی کیمیا به د نړیوالې جګړې هڅو له لارې بې ثباته امنیت راولي. دا به تل پاتې شي، په کوم کې چې د متحده ایالاتو څخه مننه په مساوي ډول د بې گناه خلکو وژنه او غمونه پوځي اقدامات به په بشپړه توګه کم شي.

د واشنگټن له لورپورو سیا سي مشرانو سره په ګډه، څلورمه برخه د ادرنلین ډیرغل دساتنې لپاره چې دهغه اساس درد او غم سره مل دی لازم وګڼل شو چې د تروریزم په وړاندې نړیوال جګړه پیل کړ شي. کوم چې د تروریزم په وړاندې د نړیوالې جګړې پیلول یوازینی غوره انتخاب ښکارېده، چې افغانستان ددې جګړې په پیل کې د توپکونو په انبار او د خبرونو دخپریدو په مرکز واغوښتل کوم چې رسنیو دغچ اخیستو غوښتنې ته پکې وهلي، د **بوش** د ادارې چارواکو په متحده ایالاتو باندې هیڅ تمرکز نه دی کړی. سعودي عربستان هغه هیواد دی چې د سپټمبر د یولسمې نیتې په یرغل کې دهغه هیواد ۱۵ تنه یرغل کونکو برخه درلود او هیڅ یو یرغل کونکی افغان نه وه.

(په هغه وخت کې چې متحده ایالاتو په افغانستان باندې خپل یرغل پیل کړ، د 11/9 څخه 26 ورځې وروسته، برید په اسانۍ سره دخلکو غوښتنې ته مناسب ځواب ښکارېده. څو ساعته وروسته له هغه چې د پنټاګون توغند یو په هغه هیواد کې چاودنه پیل کړه، د ګالپ نظریوښتنه وموندله چې "۹۰ سلنه امریکایان د متحده ایالاتو دا ډول نظامي اقدام تصویبوي، پداسې حال کې چې په دی ټول پوښتنه کې یوازې (5) سلنه یې مخالف او نور (5) سلنه مستنکف رای یا وت وو".

دا ډول یو اړخیز تصویب د دې شاهدي وه چې د "ترهګرۍ پر وړاندې د جګړې" پیغام رسولو څومره په ښه توګه نیولې و. خوبیا هم دا وړاندوینه کول چې دا یو لږ څه غیرمنطقي اقدام به وی کوم چې د 11/9 غچ به د ډله ایزې وژنې په مینځ کې د ډیرو بې گناه خلکو د مړینې لامل شي. یا د راتلونکو کلونو په اوږدو کې به د افغان ملګري وګړو د مرګ ژوبلې کچه راتپته شي؟، یا به تخفیف وموندي؟، یا په ساده ډول د پېښې

"دوامداره زیان" په توګه له پامه وغورځول شي (هغه اصطلاح چې د ټايمز مجلې "د وژل شوي يا ټپي شوي ملګري خلکو په اړين تعريفوي او هغه داچې دغه خلک ولي دمخه يو با امن سيمی ته ځان نه وه رسولي).

هغه څه چې د سپټمبر په 11 کې راپېښ شوي وو هغه پېښه په مخ او په مرکز کې پاتې شو. کوم چې افغانان او هغو ته رسيدلی مصيبتونه د اکتوبر له (۷) نيټې څخه وروسته ډاکټرو خلکو له لرلید اوله نظره څخه ګوښه پاتې شو اوداځکه چې امریکا يا نو پخپله دخپل غم اودرد په ګرداوو کې څرخيدله اودافغانانو په اړه چندان د خواخوږۍ خبری نه کيدله نو په دی صورت د (W.H) دشعر د مفهوم سره چې ويل هغو چې بد کوي نو دهغو سره بايد بد چلند تر سره شي. هغه شعر دادي:

يو شيلينګ ژوند به تاسو ته ټول حقايق درکړي :
پلار يې ځنگه وو هلو، ځنگه وتښتېد،
د هغه د ځوانۍ مبارزه څه وه، کوم عملونه
هغه يې د خپلې ورځې تر ټولو ستر شخصيت جوړ کړ؛
ځنگه يې جگړه وکړه، کب يې نيول، ښکار يې کاوه، ټوله شپه يې کار کاوه،
که څه هم ستړی شوی، نوي غرونه پورته شوي؛ د سمندر نوم :
ځينې وروستي څيرونکي حتی ليکي
مينې هغه ته زما او ستا په څير خپل پندونه ژاري .
د خپلو ټولو وياړونو سره، هغه د يوې لپاره ساه ورکړه څوک، چې حيرانوونکي
منتقدین وايي، په کور کې اوسېدل؛
په مهارت سره د کور په اړه کوچنی دندې ترسره کړي
او بل څه نه؛ چيغې وهلی شي چې ناست وي
يا د باغ په شاوخوا کې قلندر؛ ځينو ځواب ورکړ
د هغه اوږده حيرانتيا لیکونه مگر هيڅ يې ساتلي ندي.

تردی پوري چې حتي د عراق **اولس مشر صدام حسين** مخکی لا مخکی دپنټاګون دبريد په تيرس کې په نښه شوی وو ، **رامسفلد** دامريکی دهغه وخت ددفاع وزير کوم چې په کال (2002) کی د سنا د مسلحو ځواکونو په کمیټه کې شهادت ورکول نو په هغه وخت کې سناتور مارک ديتون (Mark Dayton) پر عراق باندي يرغل رد کړ اود خپل نيوکي په لړ کې وويل چې هغه څه وو چې مونږ يی دی ته اړ کړلو چې پر عراق باندي ډير په بیره سره يرغل تر سره کړو؟

رمزفيلډ ځواب ورکړ: "څه توپير لري؟ څه توپير دا دی چې ۳۰۰۰ کسان وژل شوي دي .

«په بل عبارت، د هغو کسانو انسانيتيا شخصيت چې د سپټمبر په 11 کې مړه شوي دومره لوی شي چې د عراقيانو برخليک به د ليدو وړ نه وي .

په حقيقت کې، عراق د سپټمبر د 11 سره هېڅ تر اونه درلود د عراق د ډله ايزې ويجاړۍ د وسلو په اړه رسمي ادعاگانې به په ورته ډول جعلې ثابت شي، د 11/9 څخه وروسته د دروغو د نمونې يوه برخه چې د تيرې توجيه کولو لپاره کارول کېږي چې هغه کسان چې په حقيقت کې په عراق کې ژوند کوي په واضح ډول د نقطې څنگ ته کړي لکه څنگه چې ما د 2003 کال د مارچ تر برید د مخه په څلورو مياشتو کې درې ځله د سان فرانسيسکو او بغداد ترمنځ سفر وکړ، ما احساس وکړ چې زه د دوو ليرې پرتو سيارو ترمنځ سفر کوم، يود راتلونکي جگړې په اړه د بحثونو سره مخ په ډيريدو او بل يې يوازي د ژوندي پاتې کيدو په هيله .

کله چې د **بوش** ادارې او د امريکا نظامي ماشين په پای کې دا جگړه پيل کړه، دا به د 200,000 عراقي ملکي وگړو د مړينې لامل شي، په داسې حال کې چې د دقيق اټکلونو له مخې "څو ځله نور هم د دې جگړې د بيرته راگرځيدونکي اغيز په توگه وژل شوي." په براون پوهنتون کې د جگړې پروژې لگښتونه د هغو کسانو په خلاف چې د سپټمبر په يوولسمه وژل شوي وو، د عراقي وژل شوي کسان په منظمه توگه د امريکايي رسنيو د رادار له پردې څخه لرې وو، لکه څنگه چې د عراقيانو لخوا د رواني صدماتو او د دوی د هيواد زيربنا له منځه تللي وه. د قرار داديانو معاشونو کې د متحده ايالاتو سرتيرو او ملکي وگړو لپاره، د جگړې د مړو شمير به 8,250 ته لوړ شي، پداسې حال کې چې بيرته کور ته راستون شي، د جنګي تجربه کونکو او د دوی کورنيو ته د رسنيو پام به په خورا ښه ډول بې ساري وي.

بيا هم، د نظامي - صنعتي - کانگريس کمپليکس د صنعتي برخې لپاره، د عراق جگړه به خورا بريالې ثابت شي. دې اوږدې گډوډۍ د پنتاگون قرار داديانو گټې ته لوی وده ورکړه پداسې حال کې چې د نه ختميدونکي جگړې د نور مال کيدو له امله د دفاع وزارت بوديجه مخ په ډيريدو وه. او د عراق د تيلو پراخه زيرمې، ملي شوي او د برید څخه دمخه لويدیځ شرکتونو ته محدوديتونه به د شيل، بې پي، شيورون، او ايکسن موبيل په څير د ميگا کارپوريت لاسونو کې پای ته ورسيرې له يرغل څو کاله وروسته، ځينو مشهورو امريکايانو ومنله چې په عراق کې جگړه تر ډېره د تېلو لپاره وه، په عراق کې د امريکا د مرکزي قوماندانۍ پخوانی مشر، جنرال جان ابيزيد، د فدرالي ريزرو پخوانی رييس الن گرينسپن، او بيا سنا تور او راتلونکی دفاع وزير چک هيگل.

ترهگری پر وړاندې نه ختمېدونکې جگړه

د "ترهگری پر وړاندې جگړه" د نړۍ لري کونجونو ته خپره شوه. د سپټمبر په 2021 کې، کله چې ولسمشر **بايدن** د ملگرو ملتونو عمومي غونډې ته وويل، "زه چې نن د لته ولاړيم، په 20 کلونو کې د لومړي ځل لپاره، متحده ايالات په جگړه ښکيل نه دی حال داچې امريکايي ځواکونه هم د "هوايي او ډرون بریدونه" او "په ځمکه کې جنګيالي" يې جنګونه مخکې وړي او هم تقريباً په "127 برخو کې جگړه کوی لکه څنگه چې د جگړې د لگښتونو د پروژې مسول کس راپور ورکړ چې د متحده ايالاتو د "ترهگری ضد عمليات" لاهم شتون لري. او په (85) هيوادونو کې روان دي - په شمول د "هغه

نومول شوي پروگرامونه په کوم کې چې د متحده ایالاتو ځانگړي عملیاتې ځواکونه د ملگرو ځواکونو ماموریتونه پلان او کنټرولوي د تروریزم ضد ماموریتونو او د بهرنیو ځواکونو د روزني او مرستي لپاره د عملیاتو لپاره چمتووالی یا د یوې برخې په توگه . فعالیت کوي .

د دغو پراخو فعالیتونو ډیری برخه په افریقا کې دي لکه څنگه چې د 2014 په پیل کې، د پام وړ ژورنالېست **نیک تورس** د TomDispatch لپاره راپور ورکړ چې د متحده ایالاتو اردو لا دمخه په منځني کچه "د یوې ورځې ماموریت څخه ډیر په براعظم کې، د نږدې هر افریقایي پوځي ځواک سره عملیات ترسره کوي، تقریبا په هر افریقایي هیواد کې، د ودانولو یا جوړولو په وخت کې . کمپونه، کمپاوندونه، او "احتمالي امنیتي ځایونه ."

له هغه وخت راهیسې، د متحده ایالاتو حکومت په دې وچه کې خپل ډیری پټي مداخلې پراخې کړې . د 2023 د اگست په وروستیو کې، **تورس** لیکلي چې "لږترلږه 15 د متحده ایالاتو ملاتړي افسران په لویدیځه افریقا کې په 12 کودتاگانو او لوی ساحل کې د ترهگری ضد جگړې په جریان کې بنکېل دي " سره له دې چې ادعا کوي چې دا د "سیمه ایز امنیت، ثبات او سوکالی هڅولو" هڅه کوي، د متحده ایالاتو د افریقا قوماندې اکثره په داسې بې ثباته کولو ماموریتونو تمرکز کوي .

په جگړه کې په ځمکه کې د خورالزو سرتیرو او په هوایی ځواک باندې ډیر تکیه کولو سره ، د "ترهگری پروراندې جگړه" وده کړې او متنوع شوي پداسې حال کې چې په ندرت سره د امریکایی میدیا په چیمبرونو یا کیپیټل هیل کې اختلاف رامینځته کوي . هغه څه چې پاتې دي د امریکایی فکر معیاري ما نیچین اتوماتیک پیلوټ دي، د جگړې لپاره د ساختماني تړاو سره په همغږۍ کې کار کوي چې په نظامي - صنعتي کمپلیکس کې جوړ شوی .

د پښیماني یوه بیلگه - له پښیماني څخه جلا - د هغه نظامي ملبارزم لپاره چې په افغانستان او عراق کې په بریا کې پاتې راغلی شتون لري، مگر لږ شواهد شتون لري چې د اصلي تکرار - اجباري اختلال د هیواد د بهرنی پالیسی مشرتابه یا ډله ایزو رسنیو څخه توجیه شوی وي ، خپل سیاسي اقتصاد پریرده . برعکس ، د سپټمبر له یوولسمې څخه ۲۲ کاله وروسته، هغه ځواکونه چې متحده ایالات یې په ډیرو هیوادونو کې په جگړه کې بنکېل کړل، اوس هم په بهرنیو او نظامي چارو کې خورا لوی لاس لري . جنگی حالت دوام لري .

لازمی یادونی:

په تویتر کې TomDispatch تعقیب کړئ او په فیسبوک کې مور سره یوځای شئ . د ډیسپچ نوي کتابونه وگورئ، د جان فیفر نوي ډیسټو پین ناول، سونگلینډز (د هغه د سپلینټرلینډ لړۍ کې وروستی ناول)، د بیورلي گولگورسکي ناول ایوری باډي هاز یو کیسه، او د تام اینگلارټ یو ملت چې د جگړې لخوا نه جوړ شوی، او همدارنگه د الفرډ مک کای په سیوري کې د امریکا پیری: د متحده ایالاتو د نړیوال ځواک عروج او

زوال، د جان دوور د تاوتریخوالی امریکا یی پیړی: جنگ او ترور د دویمې نړیوالې جګړې راهیسې، او د این جونز دوی سرتیري وو: څنگه د امریکا له جګړو څخه تپیان بیرته راستانه شول: د ناڅرګنده کیسه .

نارمن سلیمان د RootsAction.org شریک بنسټ ایښودونکی او د عامه دقت لپاره د انستیتیوت اجرايوي رییس دی. د هغه په کتابونو کې شامل دي *War Made Easy, Made Love, Got War* او په دې وروستیو کې: *War Made Invisible: How America Hides the Human Toll of his Military Machine* (The New Press). هغه د سان فرانسسکو په سیمه کې ژوند کوي.

نارمن سلیمان

----- په درناوی [19-09-2023]